

SÈRIE 1

Cal respondre 5 preguntes repartides en tres exercicis. L'exercici 1 consta d'un text i tres preguntes. Els altres dos exercicis tenen una sola pregunta cadascun. Cada exercici inclou dues opcions diferenciades. Les dues opcions de cada exercici tenen les mateixes característiques.

Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre les diferents preguntes. Els criteris que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Exercici 1

Pregunta I

Explicar breument el contingut del text. [2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (entre 80 i 120 paraules en l'opció A, i entre 60 i 100 paraules en l'opció B) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi de tot el text. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicades, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A)

Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees que s'indiquen a sota:

- (i) Mill considera una objecció que es pot intentar fer a l'Utilitarisme. L'objecció consistiria a dir que l'Utilitarisme prescriu fer allò que a un li seria convenient de fer, perquè n'obté algun avantatge immediat.

Ho il·lustra específicament amb el cas de dir una mentida.
- (ii) Mill respon a aquesta objecció argumentant que l'Utilitarisme no prescriu que, en general, es pugui mentir quan a un li convé fer-ho: qui menteix fa que s'afebleixi la confiança mútua que és la base del benestar social i de la felicitat que això comporta.
- (iii) Per altra banda, però, la regla Utilitarista permet explicar que hi hagi excepcions a la regla "no es pot mentir", i posar límits a aquestes excepcions.

Opció B)

Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

- (i) S'ha establert que una ciutat és justa si cadascuna de les tres classes de persones que la conformen fa allò que li és propi.
- (ii) Per saber què és la justícia en l'individu, és útil buscar-la en quelcom més gran que l'individu, concretament en la ciutat.
- (iii) Un individu serà just si els elements que conformen la seva ànima fan allò que els pertoca tal com ho han de fer els tres tipus de persones en la ciutat justa.

En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta-l s'ha de fer **de forma global**.

L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Pregunta II

Explicar el significat de termes o expressions. [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a) «desviació de la veritat»: dir una cosa que és falsa.
- b) «felicitat»: plaer i absència de dolor.

Opció B)

- a) «coratjosa»: que té la capacitat d'intentar fer que prevalgui, encara que costi, allò que cal que prevalgui.

Alternativament: que té la qualitat que correspon als guardians de la ciutat i a la part irascible de l'ànima.

- b) «ànima»: la part d'una persona que és immortal i on resideixen les seves funcions intel·lectuals i les virtuts morals com ara la valentia i la justícia.

Alternativament: La part immaterial d'una persona.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que sàpiga indicar quin paper juga aquesta afirmació particular en el conjunt del pensament de l'autor i com aquesta afirmació es justifica a partir d'allò que l'autor defensa. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A)

La màxima puntuació requeriria:

- (i) Formular i explicar què diu el principi Utilitarista (cal fer aquella acció que maximitzi la felicitat general). Felicitat com a plaer i absència de dolor. La felicitat que importa no és (només) la de qui fa l'acció, sinó la de totes les persones que es veuran afectades per l'acció, a curt i a llarg termini.
- (ii) Descriure en les pròpies paraules de l'estudiant l'explicació que Mill dona en el propi text de l'examen de perquè segons l'Utilitarisme mentir normalment és moralment inacceptable: qui menteix fa que s'afebleixi la confiança mútua que es la base de l'organització social i, per tant, de tots els béns (i la felicitat que comporten) que resulten de viure en societat.
- (iii) Per altra banda, però, la teoria Utilitarista permet explicar que hi hagi excepcions a regles morals com ara "no menteixis" i posa límits a aquestes excepcions: pot haver-hi casos en què dir quelcom fals comporta, en aquell cas, un benefici clar per a algú, i no comporta cap afebliment rellevant de la confiança mútua –com per exemple quan es menteix a un malfactor que busca un innocent per fer-li mal. En un cas com aquest l'Utilitarisme prescriu que és moralment legítim mentir.

Opció B)

La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) La descripció de les tres classes de la ciutat, i de les virtuts associades a cadascuna.
- (ii) La ciutat és justa si cadascuna de les classes fa allò que li és propi.
- (iii) Descripció de les tres parts de l'ànima i de les virtuts associades a cadascuna.
- (iv) Hi ha una analogia directa entre allò que fa justa una ciutat i allò que fa just un individu: un individu és just si cadascuna de les tres parts de l'ànima fa allò que li és propi i, en particular, si la part racional regeix les altres.

Exercici 2

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre. [2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne/a és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma implícita en termes de les diferències i de les semblances mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Exercici 3

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però que pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva posició a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne/a ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi a discutir.
- b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

Cal que l'alumne ofereixi raons o arguments per a justificar la posició que vol defensar. No és adequat fer simplement afirmacions sense intentar justificar-les.

Pel que fa a l'**opció A**), serà especialment pertinent que l'estudiant no es limiti a dir el que voldria o li agradaria fer, sinó que intenti justificar perquè "seria una bona idea" fer-ho. És a dir, com sempre, el que importa no és quina postura decideix defensar l'alumne, sinó les raons o consideracions que ofereix a favor de la postura que ha decidit defensar.

Especialment pel que fa a l'**opció B**), cal recordar que l'acord o desacord del corrector amb la tesi que decideixi defensar l'alumne/a no és rellevant a l'hora d'avaluar la pregunta. En particular, un alumne que defensi que estudiar filosofia és irrellevant per a obtenir una formació que ajudi a ser un bon governant pot obtenir perfectament la màxima puntuació, si la resposta de l'alumne/a ofereix arguments o consideracions coherents que servien per donar suport a aquesta conclusió (encara que aquests siguin arguments als quals potser no seria difícil de respondre).